

довжуйте боротися за Україну, світ вас підтримує»²². Кількість людей, що хотіли допомогти українцям, але не знали, як, підштовхнула її до створення фонду The Winnick Foundation (активну участь тут брала і її мати Леся Винницька, активна громадська діячка і філантропка²³)²⁴. Фонд Винник означений як грантова організація, що підтримує доступ до освіти, охорони здоров'я та житла для жінок і дітей у всьому світі²⁵, проте напрям його роботи може коригуватися. Так, у березні 2023 р. Кетрін зі своїм фондом долучилася до фандрейзингової платформи United24, ставши першою її амбасадоркою з Канади. Відтепер кошти, зібрані фундацією акторки, будуть надходити United24²⁶ за напрямком «Відбудова України»: це збір на відновлення одного з 18 будинків у Київській області, що їх в межах програми мають відбудувати першими. Акторка прокоментувала: «Я розумію, як важливо, щоб українські родини об'єдналися. Людям потрібно повертатися додому, відбудовувати свої домівки, щоб сім'ї знову жили разом»²⁷. Не менш важливою діяльністю Кетрін Винник є інформаційна підтримка. 23 лютого 2023 р., напередодні річниці повномасштабного вторгнення, вона у відео на платформі United24 українською й англійською мовами висловила свою підтримку українцям та заявила, що пишається своїм українським корінням»²⁸. А в травні, до річниці United24, знову приїхала до Києва разом з кількома іншими друзями й амбасадорами платформи (зокрема акторкою українського походження Іванною Сахно). За активну підтримку України пані Кетрін у листопаді 2022 року потрапила до списку осіб, яким заборонено в'їзд до Росії; це стало для неї окремим приводом для гордості²⁹. Отже, Кетрін Винник насправду багато в чому близька до своєї Лагерти. Вона також хоробра, діяльна і не кидає друзів у біді. Це одне з облич української діаспори – і водночас одне з облич світового кіно, що висловило свою підтримку Україні.

²² «Ukrainian women, you are strong and inspire women all over the world». The opinion of actress and investor Katheryn Winnick about Ukraine female leadership. 24.04.2023. <https://forbes.ua/ru/leadership/you-are-strong-and-inspiring-the-opinion-of-actress-and-investor-katheryn-winnick-about-ukraine-female-leadership-24042023-13165>

²³ Gardner Chris. 'Vikings' Star Katheryn Winnick on Launching a Foundation to Help Ukraine. 23.03.2022. <https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/katheryn-winnick-ukraine-foundation-1235116458/>

²⁴ «Ukrainian women, you are strong and inspire women all over the world»...

²⁵ <https://www.thewinnickfoundation.org/>

²⁶ Там само.

²⁷ Володимир Зеленський поспілкувався з відомою акторкою Кетрін Винник, яка стала амбасадором United24. 1.03.2023. <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-pospilkuvavsya-z-vidomoyu-aktorkoyu-ketr-81369>

²⁸ UNITED24 в Instagram. 23.02.2023. <https://www.instagram.com/p/CPBldj3Ab19/?fbclid=IwAR2xYKOFjrxEthFTWW5EYVF5ORJ1Jjvcbcvvw8lqtWqwSiD51Ogs2GstFrQ>

²⁹ Черкасець Олена. Джим Керрі та Кетрін Винник кепкують через заборону на в'їзд до рф. 15.11.2022. <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/119/171025>

Дмитро Олійник. Режисер за дипломом, актор за покликанням

Розмовляла
Вікторія Котенок

Дмитро Олійник (н. 1990) – актор театру і кіно, викладач. 2010 року закінчив Чернівецьке училище мистецтв, 2015-го – КНУКіМ (викладачка Ніна Гусакова). З 2014 працює актором театру «Золоті ворота». Грає у виставах «Украдене щастя» Івана Франка та «Фрекен Юлія» Августа Стріндберга (реж. Іван Уривський), «Сьогодні вечері не буде» Антоніо Аламо (реж. Жюль Одрі), «Сталкери» Павла Ар'є (реж. Стас Жирков) та ін. З 2019 року паралельно грає у Київському театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра. Ролі: Командир у «Поганих дорогах» Наталі Ворожбит (реж. Тамара Трунова), ролі-маски у «Моєнтах» Марини Смілянець (реж. Маттео Спіацці), Толік у «Хлібно-му перемир'ї» Сергія Жадана (реж. Стас Жирков), Йокен (син Вернера), Лектор, Мартин Мюллер у виставі «Намалой мені літак» (реж. і автор інсценізації Михайло Урицький) та ін. Знявся у більш ніж 20-ти фільмах: «Тримай удар» Анни Дем'яненко (к/м, Гоша; 2015); «Таємний щоденник Симона Петлюри» Олеся Янчука (Вася-ад'ютант; 2018); «Крути 1918. Захист» Олексія Шапарева (студент-поляк; 2019), «І будуть люди» Аркадія Непиталюка (Нещерет; 2020), «Будинок "Слово". Нескінчений роман» Тараса Томенка (Акімов; 2021) та ін. Лауреат премії «Київська пектораль-2015» за найкращий акторський дебют у виставі «Мітине кохання. Щоденник», «Чорний лотос» у категорії «Актор кіно» та кінофестивалю «Птах» (Велика Британія) в номінації «Найкраща головна чоловіча роль» у фільмі «Будинок "Слово". Нескінчений роман».

– Дмитре, що чи хто вплинув на вибір професії?

– Все було, насправді, досить прозаїчно. Були думки вступати на журналістику. Але, коли я навчався в 11 класі, в Будинку культури (авт. у селі Рашиків Чернівецької обл.) відкрився театральний гурток «Мельпомена». До нього мене запросила керівниця Марія Петрівна Будзан, яка бачила в мені певні здібності. Я грав у виставах «За двома зайцями», «На перші гулі»... І в мене непогано виходило. Пригадую, поїхали в Хотин, де схожі колективи показували уривки зі своїх вистав. У журі сиділи викладачі з Чернівецького училища мистецтв, які й запропонували мені вступати до них. І я вирішив спробувати.

З журналістикою передумав, бо не був упевнений, що це моє. Та й ходили чутки, що в Чернівецькому університеті, щоб вступити, треба було дати «аванс». Зрозуміло, що у мене, хлопця з села, такої можливості не було. А в училище брали за творчі здібності. Більше того, мене одразу взяли на другий курс, бо я вже мав середню освіту. Навчався за спеціальністю «режисер видовищно-театралізованих заходів». Загалом, училище дало хорошу технічну базу. А вже університет – розуміння професії, власної природи, вміння слухати і довіряти собі. Я навчався знову ж таки на режисурі, але там були об'єднані курси акторів та режисерів. Як режисер я випускався з виставою «Дерева помирають стоячи» Аляксандра Касони. Як актор грав у дипломних виставах своїх одногрупників. Актором я був кращим, аніж режисером (сміється).

– Як потрапили до театру «Золоті ворота»?

– Ще на 5 курсі. На запрошення колишнього керівника Стаса Жиркова. Спершу ми курсом декілька разів грали дипломну виставу Івана Уривського на цій сцені. Потім режисерка Влада Белозоренко, випускниця моєї викладачки Ніни Миколаївни Гусакової, шукала акторів до своєї вистави в «Золотих». Прийшла подивитися наші дипломні роботи, після чого запросила мене на роль у виставу «Мітине кохання. Щоденник». Мітя став моїм дебютом у професійному театрі. А Стас і Влада – важливими людьми для мене в професійному житті.

– У цьому театрі ви працюєте вже майже 10 років, граєте у виставах за класичними і сучасними п'єсами. З якою літературою вам більше подобається працювати?

– У класиці закодовано багато різних речей. З неї можна витягати щоразу цікаві теми. Режисери можуть варіювати і ставити потрібні акценти, щоб показати саме те, що вважають за потрібне. І над класичними творами важко і водночас цікаво працювати. Загалом, вважаю, що драматургія є важким жанром для написання.

Перевага сучасних п'єс у тому, що вони більше конектяться з сьогоденням і звучать злободенніше. Нині є якісні українські сучасні п'єси, які нічим не поступаються класиці. Класика не розкаже так, як сучасна драма, про ті гострі проблеми, які турбують нас зараз. Мені здається, що сучасна драматургія є нашою зброєю у цій війні, через неї ми можемо розповідати про нас за кордоном: ким ми є, який шлях пройшли зі своїми помилками і удачами, ким можемо стати. Світ заново відкриває нашу історію, культу-

ру, націю. Тому наша сучасна драматургія сьогодні більш цікава зарубіжному глядачеві.

І навпаки, хоча це моя суб'єктивна думка, помітив, що, поки триває війна в Україні, наша публіка більше хоче чогось теплого, доброго, позитивного, класичного, бо гострих новин вистачає в житті. Це не означає, що гостра сучасна драматургія не має попиту в українського глядача. Тому, повертаючись до питання: подобається працювати з якісною драматургією, буде це класика чи сучасна п'єса.

– Нині ви працюєте паралельно у двох театрах – «Золоті ворота» та Театрі драми і комедії. Які ролі стали для вас етапними?

– Кожна вистава для мене важлива. Роль Міті у «Мітині кохання» стала хорошим стартом. Я дуже вболівав, переживав за цю виставу, і вона мені завжди подобалася. У «Золотих воротах» важливі вистави «Украдене щастя», «Фрекен Юлія», «Отелло. Україна. Фейсбук», «Сьогодні вечері не буде»... Щодо останньої, то це був цікавий досвід. У ній ми, актори, вперше познайомилися з іншим способом підходу до роботи, завдяки французькому режисеру Жулю Одрі. Робота була швидкою, але дуже точною. Хороша команда, цікава вистава і, сподіваюся, ми її поновимо і будемо ще грати. Чекаємо на актора Вовчика Кобеля з війни... Поставлена за п'єсою іспанського драматурга Антоніо Аламо, вона розповідає про одну ніч на дачі відомого диктатора, де зібралися його підопічні. Та запланованої вечері не відбулося: диктатор шукає зрадника серед присутніх. Це не історична драма, це – фарс, в якому я спершу грав Миколу Булганіна, а потім – Сталіна. В Театрі на лівому березі важливими виставами є «Погані дороги» і «Хлібне перемир'я».

– Пригадую ще одну за вашою участю – «Під небом синім» в Театрі оперети...

– Це взагалі окрема історія... Яюсь режисерка Тамара Трунова написала мені в особисті: «Дімо, а ти співаєш?» Я відповів: «Слух і голос є, але театральний...» Ми спробували, і це був неймовірний досвід. До того я не знав, як функціонує такий великий театр. Та ще й музичний! Як співпрацюють між собою актори, хор, диригент, оркестр... Що це взагалі за «планети» і як лагодять між собою...

То була важка, але класна робота. Це вистава за п'єсою сучасного британського драматурга Девіда Елдріджа в рамках конкурсу «Taking The Stage» від Британської ради в Україні. Такий собі ліричний фарс про вчителів, які намагаються порозумітися один з одним, знайти своє кохання, віднайти самих себе. Я грав спільно з Іриною Ткаченко, Дмитром Вівчарюком, Євгеном Прудником, Оксаною Прасоловою, Асею Середною-Голдун. Диригентом і композитором вистави був Богдан Решетілов.

– Майже одразу після випуску з університету ви почали зніматися...

– Дебютом була короткометражна комедія Анни Дем'яненко «Тримай удар», в якій я знімався разом з Віктором Андрієнком, Василем Вірастюком, Мариною Софійчук. Я грав лаборанта, який з «ботана» ставав вмотивованим і впевненим чоловіком, готовим дати відсіч. Потім були ролі в різних серіалах. Набував досвіду через практику, оскільки в університеті її було мало. Цінний до-

Український націоналіст

(досьє на Івана Миколайчука)

Владислав Таранюк

свід здобув уже на зйомках фільмів «Таємний щоденник Симона Петлюри» Олеса Янчука та «Крути 1918» Олексія Шапарева.

Та найважливішою є робота у фільмі «Будинок «Слово». Нескінчений роман» Тараса Томенка про «Розстріляне відродження». Найбільш об'ємна, головна і велика роль, хотілося її зробити якнайкраще. Фільм знімався ще у 2018 році, дознімали у 2020-му, і ми досі чекаємо його виходу на широкі екрани. Його вже показали на кількох фестивалях в Україні і за кордоном. Світова прем'єра відбулася на Варшавському кінофестивалі, українська – на фестивалі «Миколайчук Орен» у Чернівцях. Я переглянув його на фестивалі «Молодість» в Києві у листопаді 2022 року.

Чекаємо на вихід у прокат, сподіваюся, цього року. Знімали в Києві, під Києвом і частково у Харкові. Я граю Акімова – письменника, якого завербували в «секретні співробітники». Спершу я пробувався на іншу роль. Після проб довго не було відповіді. Та кастинг-менеджери згодом зателефонували. В наступному драфті роль, на яку я пробувався, вирізали, і мене запросили на нові проби – на роль Акімова.

Цей фільм заснований на реальних подіях, ми намагалися зробити його максимально чесним. Не хотілося, аби вийшов штучним, театральним, як це часто буває в історичному кіно. Хотілося, щоб герої були максимально живими людьми, зі своїми недоліками і перевагами, болями і радощами, вадами і захопленнями. Щоб глядач повірив, що ці люди жили 100 років тому. Що вони – не забронзовілі пам'ятники того часу.

– Як працювали над створенням цього негативного героя? Мені здається, це не перший антигерой у вашій творчості.

– Починав я з позитивних героїв на сцені. Потім якось почали пропонувати інші ролі, шукати в мені негативні прояви. Так і Тарас Томенко, мабуть, побачив потенціал зіграти такого спершу зовні позитивного протагоніста, який поступово стає негативним героєм. Йому потрібна була оця зміна. Спирався я на власний досвід, слухав поради режисера. На противагу іншим героям картини, мій персонаж є вигаданим.

Я вивчав ретельно час, коли відбувалися ці події, вчинки схожих людей, які слідували і доносили на інших. Або тих, які ставали жертвами обставин і змушені були це робити, щоб вижити. Пригадаймо ситуацію з режисером Курбасом, доноси на нього підписували близькі йому люди. Я намагався зрозуміти, чим вони керувалися? Чи був у них взагалі вибір? Час був складний. Режисер порадив почитати Підмогильного «Місто». А також я читав біографії тих історичних персон, які з'являються у фільмі – поетів та письменників «розстріляного відродження».

– В яких ще виставах чи фільмах глядач скоро вас побачить?

– Незабаром має вийти фільм «БожеВільні» Дениса Тарасова. Це теж історична драма. Події відбуваються у 1970-их роках, і героями є люди, яких за «антирадянську діяльність» відправляли до психіатричних лікарень. Зйомки завершилися, чекаємо на прем'єру.

Травень 2023

«Острів сліз» – останній сценарій талановитого Івана Миколайчука, написаний разом з маловідомою в Україні телеведучою з Франції Еліан Сабате. У своїх спогадах учасники спільної подорожі Івана Миколайчука та Еліан Сабате на Волинь, звідки родом була жінка-емігрантка, яка була прототипом героїні сценарію, розповідали, що їх завжди супроводжували міцні молодики в сірих костюмах (зрозуміло: вони не називали себе співробітниками «Контори глибокого буріння», як жартома в народі казали про КДБ). Один з таких «сірих костюмів», коли решта людей вбрані у безрукавки, є на фото, що ілюструє статтю в «Кіно-Театрі» №1 за 2014 рік. (Може, хто себе впізнає? Відгукніться! До речі, хочеться звернутися ще й до перекладачів. Адже обидва рази, коли Сабате приїздила в Україну, її супроводжували фахові перекладачі. Може, хтось із них пам'ятає ці подорожі? Було б цікаво почути їхні розповіді та враження про абсолютно нетипові для того часу кіновояжі французьки, та ще й з такою «небезпечною» особистістю, як Іван Миколайчук!)

Я послав до архіву СБУ запит: написав, що, як член Національної спілки журналістів, займаюся дослідженням долі та творчості Івана Миколайчука, послався на згадувану публікацію в журналі «Кіно-Театр». І почав чекати...

Час минав. То вірилося, то не вірилося, що отримаю відповідь. Адже після розпаду СРСР багато архівів було вивезено до Росії або просто знищено...

Та лист надійшов. Можна тільки уявити моє хвилювання, адже сподівався знайти там відповіді на численні запитання, які мене турбували! Але... Наводжу фрагмент цього листа:

«...Інформуємо Вас, що у фондах Галузевого державного архіву СБУ України за 1985 рік звітів чи відомостей про спостереження, супровід Миколайчука І. В. та Е. Сабате під час візитів до Волинської області у зв'язку з підготовкою до написання сценарію фільму «Острів сліз» НЕ ВИЯВЛЕНО (виділено мною – В. Т.).

Разом з тим, така інформація може міститися в матеріалах фонду 6 (Р) «Секретне та несекретне діловодство